ARREST VAN HET HOF (Vijfde kamer)

23 januari 2025 *

„Prejudiciële verwijzing – Artikel 267 VWEU – Begrip ‚gerecht' – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Europese erfrechtverklaring – Verordening nr. 650/2012 – Artikel 67, lid 1 – Besluiten van de autoriteit van afgifte – Geen uitoefening van een rechterlijke functie – Niet-ontvankelijkheid"

In zaak C-187/23 [Albausy] [i],

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU, ingediend door het Amtsgericht Lörrach (rechter in eerste aanleg Lörrach, Duitsland) bij beslissing van 21 maart 2023, ingekomen bij het Hof op 23 maart 2023, in de procedure die is ingeleid door

E. V. G.-T.

in tegenwoordigheid van:

P. T.,

F. T.,

G. T.,

wijst

HET HOF (Vijfde kamer),

samengesteld als volgt: I. Jarukaitis (rapporteur), president van de Vierde kamer, waarnemend voor de president van de Vijfde kamer, D. Gratsias en Z. Csehi, rechters,

advocaat-generaal: M. Campos Sánchez-Bordona,

griffier: N. Mundhenke, administrateur,

gezien de stukken en na de terechtzitting op 31 januari 2024,

gelet op de opmerkingen van:

– E. V.G.-T., vertegenwoordigd door T. C. Pfeiffer, Rechtsanwalt,

* Procestaal: Duits.

[i] Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

– de Duitse regering, vertegenwoordigd door J. Möller, M. Hellmann en J. Simon als gemachtigden,

– de Spaanse regering, vertegenwoordigd door I. Herranz Elizalde als gemachtigde,

– de Europese Commissie, vertegenwoordigd door J. Vondung en W. Wils als gemachtigden,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 11 april 2024,

het navolgende

Arrest

1 Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening (EU) nr. 650/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en de aanvaarding en de tenuitvoerlegging van authentieke akten op het gebied van erfopvolging, alsmede betreffende de instelling van een Europese erfrechtverklaring (PB 2012, L 201, blz. 107).

2 Dit verzoek is ingediend in het kader van een procedure die is ingeleid door E. V. G.-T na het overlijden van haar echtgenoot met het oog op de afgifte van een Europese erfrechtverklaring waarin zij als enige erfgenaam wordt vermeld.

Toepasselijke bepalingen

Unierecht

Verordening nr. 650/2012

3 De overwegingen 7, 8, 67 en 71 van verordening nr. 650/2012 luiden als volgt:

„(7) De goede werking van de interne markt moet worden vergemakkelijkt door het wegnemen van de belemmeringen voor het vrije verkeer van personen die thans moeilijkheden ondervinden om hun rechten te doen gelden in het kader van een erfopvolging met grensoverschrijdende gevolgen. In de Europese justitiële ruimte moeten burgers op voorhand hun erfopvolging kunnen organiseren. De rechten van erfgenamen en legatarissen, van andere personen die de erflater na staan en van schuldeisers van de nalatenschap moeten daadwerkelijk worden gegarandeerd.

(8) Om deze doelstellingen te bereiken, moeten in deze verordening bepalingen worden samengebracht inzake rechterlijke bevoegdheid, inzake toepasselijk recht, inzake erkenning – of, naargelang van het geval, aanvaarding –, uitvoerbaarheid en tenuitvoerlegging van beslissingen, authentieke akten en gerechtelijke schikkingen, en inzake het tot stand brengen van een Europese erfrechtverklaring.

[…]

(67) Een snelle, soepele en efficiënte behandeling van een erfopvolging met grensoverschrijdende gevolgen in de [Europese] Unie impliceert dat de erfgenamen, de legatarissen, de executeurs-testamentair en de beheerders van de nalatenschap eenvoudig hun rechtspositie en/of rechten en bevoegdheden moeten kunnen aantonen in een andere lidstaat, bijvoorbeeld een lidstaat waar zich goederen van de nalatenschap bevinden. Om dit te verwezenlijken, moet bij deze verordening worden voorzien in de instelling van een eenvormige verklaring, de Europese erfrechtverklaring (hierna ‚de erfrechtverklaring'), die wordt afgegeven om in een andere lidstaat te worden gebruikt. […]

[…]

(71) De erfrechtverklaring moet in alle lidstaten dezelfde rechtsgevolgen hebben. De erfrechtverklaring moet niet een zelfstandige executoriale titel zijn, maar moet bewijskracht hebben en moet worden geacht nauwkeurig aan te geven welke elementen zijn vastgesteld krachtens het op de erfopvolging toepasselijke recht of krachtens een ander rechtsstelsel dat van toepassing is op bepaalde elementen, bijvoorbeeld de materiële geldigheid van een uiterste wilsbeschikking. De bewijskracht van de erfrechtverklaring mag zich niet uitstrekken tot elementen die door deze verordening niet geregeld worden, zoals verwantschapskwesties en de vraag of een bepaald goed eigendom van de erflater was. […]"

4 Artikel 3 („Definities") van die verordening bepaalt:

„1. In deze verordening wordt verstaan onder:

[…]

c) ‚gemeenschappelijk testament': een door twee of meer personen in een akte opgesteld testament;

[…]

g) ‚beslissing': een door een gerecht van een lidstaat inzake erfopvolging gegeven beslissing, ongeacht de daaraan gegeven benaming, alsmede de beslissing betreffende de vaststelling door de griffier van het bedrag van de proceskosten;

[…]

2. Voor de toepassing van deze verordening wordt onder het begrip ‚gerecht' verstaan: elke gerechtelijke autoriteit en alle andere autoriteiten en juridische beroepsbeoefenaren met bevoegdheid in een erfrechtzaak, die rechterlijke functies vervullen of handelen krachtens volmacht van, of onder toezicht van, een gerechtelijke autoriteit, voor zover dergelijke autoriteiten en juridische beroepsbeoefenaren waarborgen bieden wat betreft onpartijdigheid en het horen van partijen, en voor zover hun beslissingen overeenkomstig het recht van de lidstaat waar zij gevestigd zijn:

a) vatbaar zijn voor een rechtsmiddel ten overstaan van een gerechtelijke autoriteit of voor toetsing door een zodanige autoriteit, en

b) dezelfde rechtskracht en dezelfde werking hebben als een beslissing van een rechterlijke instantie over dezelfde aangelegenheid.

[…]”

5 Hoofdstuk VI van verordening nr. 650/2012, met als opschrift „Europese erfrechtverklaring”, omvat de artikelen 62 tot en met 73 van die verordening.

6 Artikel 63 („Doel van de erfrechtverklaring”) van die verordening bepaalt in lid 2:

„De erfrechtverklaring kan met name worden gebruikt om het bewijs te leveren van een of meer van het volgende:

a) de rechtspositie en/of de rechten van alle erfgenamen en, in voorkomend geval, alle legatarissen die in de erfrechtverklaring worden genoemd, alsmede hun erfdeel of legaat;

b) de toewijzing van een bepaald goed of bepaalde goederen van de nalatenschap aan de erfgenamen […];

[…]”

7 Artikel 66 van verordening nr. 650/2012, met als opschrift „Behandeling van de aanvraag”, bepaalt:

„1. Na ontvangst van de aanvraag verifieert de autoriteit van afgifte de door de aanvrager verstrekte gegevens, verklaringen, stukken en andere bewijzen. Zij verricht uit eigen beweging het daartoe vereiste en in haar wetgeving voorgeschreven of toegestane onderzoek, of verzoekt de aanvrager alle bewijzen over te leggen die zij verder nodig acht.

[…]

4. De autoriteit van afgifte doet al het nodige om de rechthebbenden op de hoogte te brengen van de aanvraag voor een erfrechtverklaring. Met het oog op het vaststellen van de te staven elementen hoort zij voor zover nodig iedere betrokkene en iedere executeur-testamentair of beheerder en richt zij een openbare oproep tot andere mogelijke rechthebbenden om hun rechten te doen gelden.

[…]”

8 Artikel 67 van de verordening, met als opschrift „Afgifte van de erfrechtverklaring”, bepaalt:

„1. Zodra de te staven gegevens volgens het op de erfopvolging toepasselijke recht of volgens een ander, specifiek toepasselijk recht vaststaan, wordt de erfrechtverklaring volgens de in dit hoofdstuk bepaalde procedure onverwijld afgegeven. De autoriteit van afgifte gebruikt daarvoor het formulier dat in overeenstemming met de in artikel 81, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure is vastgesteld.

De autoriteit van afgifte geeft de erfrechtverklaring in het bijzonder niet af indien:

a) de te staven gegevens worden betwist, of

b) de erfrechtverklaring niet in overeenstemming zou zijn met een beslissing betreffende de te staven gegevens.

2. De autoriteit van afgifte doet al het nodige om de rechthebbenden op de hoogte te brengen van de afgifte van de erfrechtverklaring."

9 In artikel 69 van die verordening, met als opschrift „Rechtsgevolgen van de erfrechtverklaring", is bepaald:

„1. De erfrechtverklaring heeft rechtsgevolgen in alle lidstaten zonder dat daartoe een procedure vereist is.

2. De erfrechtverklaring wordt geacht datgene nauwkeurig aan te tonen dat vaststaat volgens het recht dat van toepassing is op de erfopvolging, dan wel volgens enig ander recht van toepassing op specifieke gegevens. Degene die in de erfrechtverklaring als erfgenaam […] wordt genoemd, wordt geacht de in de erfrechtverklaring genoemde hoedanigheid te hebben en/of de houder te zijn van de in de erfrechtverklaring vermelde rechten of bevoegdheden, zonder andere voorwaarden en/of beperkingen met betrekking tot die rechten of bevoegdheden dan die welke in de erfrechtverklaring vermeld zijn.

3. Eenieder die, handelend op grond van de in de erfrechtverklaring geattesteerde informatie, betalingen verricht of een goed overdraagt aan een persoon die in de erfrechtverklaring wordt genoemd als bevoegd om betalingen of goederen in ontvangst te nemen, wordt geacht een transactie te hebben verricht met een persoon die bevoegd is betalingen of goederen te ontvangen, tenzij hij weet, of door grove nalatigheid niet weet, dat de inhoud van de erfrechtverklaring niet met de werkelijkheid overeenstemt.

[…]"

10 Artikel 72 van die verordening, met als opschrift „Rechtsmiddelen", bepaalt:

„1. Eenieder die gerechtigd is een erfrechtverklaring aan te vragen, kan tegen de besluiten van de autoriteit van afgifte overeenkomstig artikel 67 bezwaar aantekenen.

[…]

Het bezwaar moet, overeenkomstig het recht van die staat, bij een gerechtelijke autoriteit van de lidstaat van de autoriteit van afgifte worden ingesteld.

[…]"

Uitvoeringsverordening nr. 1329/2014

11 Artikel 1, lid 5, van uitvoeringsverordening (EU) nr. 1329/2014 van de Commissie van 9 december 2014 tot vaststelling van de formulieren bedoeld in verordening (EU) nr. 650/2012 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en de aanvaarding en de tenuitvoerlegging van authentieke akten op het gebied van erfopvolging, alsmede betreffende de instelling van een Europese erfrechtverklaring (PB 2014, L 359, blz. 30) luidt als volgt:

„Voor de Europese erfrechtverklaring, zoals bedoeld in artikel 67, lid 1, van verordening [nr. 650/2012], wordt het in bijlage 5 vastgestelde formulier V gebruikt."

12 Dat formulier V bevat op de laatste bladzijde de volgende vermelding: „De autoriteit verklaart dat zij al het nodige heeft gedaan om de rechthebbenden op de hoogte te brengen van de aanvraag voor een erfrechtverklaring en dat op het tijdstip van opstelling van de verklaring geen van de elementen daarin door de rechthebbenden werd betwist."

Duits recht

FamFG

13 § 26 van het Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (wet betreffende de procedure in familierechtelijke zaken en op het gebied van oneigenlijke rechtspraak) van 17 december 2008 (BGBl. 2008 I, blz. 2586), in de op het hoofdgeding toepasselijke versie (hierna: „FamFG"), bepaalt:

„De rechter verricht ambtshalve het nodige onderzoek om de voor de beslissing relevante feiten vast te stellen."

14 § 352e FamFG, met als opschrift „Beslissing betreffende de aanvragen van een verklaring van erfrecht", luidt als volgt:

„(1) De verklaring van erfrecht wordt slechts afgegeven indien het Nachlassgericht (rechter belast met erfopvolgingszaken) de voor de motivering van de aanvraag vereiste feiten bewezen acht. De beslissing wordt genomen bij beschikking. De beschikking wordt van kracht zodra deze is uitgevaardigd. De kennisgeving van de beschikking is niet vereist.

(2) Indien de beschikking in strijd is met de verklaarde wil van een betrokkene, dient deze ter kennis van de betrokkenen te worden gebracht. In dat geval schorst de rechter de onmiddellijke werking van de beschikking en stelt hij de afgifte van de verklaring van erfrecht uit totdat de beschikking definitief is geworden.

(3) Indien de verklaring van erfrecht reeds is afgegeven, is het beroep tegen de beschikking slechts ontvankelijk voor zover om intrekking van de verklaring van erfrecht wordt verzocht."

Wet inzake het internationaal erfrecht en tot wijziging van de bepalingen inzake de verklaring van erfrecht en van andere bepalingen

15 § 35, lid 1, van het Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (wet inzake het internationaal erfrecht en tot wijziging van de bepalingen inzake de verklaring van erfrecht en van andere bepalingen) van 29 juni 2015 (BGBl. 2015 I, blz. 1042) bepaalt:

„Tenzij verordening [nr. 650/2012] en de bepalingen van deze afdeling anders bepalen, is het [FamFG] van toepassing."

16 § 39 van die wet, met als opschrift „Aard van de beslissing", bepaalt:

„(1) Indien aan de voorwaarden voor de afgifte van een Europese erfrechtverklaring is voldaan, beslist de rechter door afgifte van het origineel van een Europese erfrechtverklaring. Indien aan de voorwaarden voor afgifte van een gewaarmerkt afschrift of voor verlenging van de

geldigheidsduur van een gewaarmerkt afschrift is voldaan, beslist de rechter door afgifte van een gewaarmerkt afschrift of door verlenging van de geldigheidsduur van een gewaarmerkt afschrift. Voor het overige beslist de rechter bij beschikking.

(2) Het in artikel 67, lid 1, tweede zin, juncto artikel 81, lid 2, van verordening [nr. 650/2012] bedoelde formulier dient te worden gebruikt voor de afgifte van een Europese erfrechtverklaring en een gewaarmerkt afschrift."

Hoofdgeding en prejudiciële vragen

17 P. M. J. T., een Franse staatsburger die zijn laatste woonplaats had in Duitsland, is op 15 september 2021 overleden.

18 Op 23 november 2021 heeft zijn overlevende echtgenote E. V. G.-T. via haar procesvertegenwoordiger bij het Amtsgericht Lörrach (rechter in eerste aanleg Lörrach, Duitsland), de verwijzende rechter, de afgifte van een Europese erfrechtverklaring aangevraagd waarin zij als enige erfgenaam wordt vermeld. Zij heeft daartoe een gemeenschappelijk testament van 23 juli 2020 overgelegd. Het testament was door de overlevende echtgenote met de hand geschreven, door haar en de overledene getekend, en de echtgenoten wezen elkaar erin aan als enige erfgenamen.

19 Voorts staat vast dat er een eerder testament van 31 mei 2001 was, dat door P. M. J. T. met de hand was geschreven en waarbij hij zijn twee kleinkinderen als erfgenamen had aangeduid en zijn zoon had belast met de organisatie van zijn begrafenis in Spanje.

20 De zoon en de kleinkinderen van de overledene stellen dat het testament van 23 juli 2020 niet geldig is. Zij voeren aan dat de erflater ten tijde van het opstellen van dat testament niet meer bekwaam was om een testament op te maken en dat de handtekening op het testament niet van hem is.

21 De verwijzende rechter heeft vastgesteld dat de beweringen van de zoon en de kleinkinderen van de erflater ongegrond zijn. Het door hen aangevoerde feit dat de erflater af en toe verward was is volgens hem niet voldoende om te beslissen dat er van een dergelijke onbekwaamheid sprake was of om die betwisting nader te onderzoeken door middel van een aanvullende onderzoeksmaatregel. Voorts heeft die rechter de echtheid vastgesteld van de handtekening van de erflater op het gemeenschappelijk testament na die te hebben vergeleken met voorbeelden van eerdere handtekeningen waarover hij beschikte. Bijgevolg is de verwijzende rechter van oordeel dat de overlevende echtgenote de enige erfgenaam is van de erflater.

22 Wat de twijfels van de verwijzende rechter betreft, zij opgemerkt dat hij zich ten eerste afvraagt of de in punt 20 van het onderhavige arrest vermelde betwistingen in de weg kunnen staan aan de afgifte van een Europese erfrechtverklaring. Die rechter benadrukt dienaangaande dat artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012 aldus kan worden uitgelegd dat die bepaling niet alleen betrekking heeft op betwistingen die in een andere procedure dan de procedure tot afgifte van de Europese erfrechtverklaring zijn aangevoerd, maar ook op betwistingen die in die procedure zelf zijn aangevoerd. In dat geval zouden de door de zoon en de kleinkinderen van de erflater voor de verwijzende rechter aangevoerde betwistingen in casu in de weg kunnen staan aan de afgifte van de door de overlevende echtgenote gevraagde erfrechtverklaring.

23 In dat kader vraagt de verwijzende rechter zich af of de autoriteit van afgifte de tijdens de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring opgeworpen betwistingen mag onderzoeken, dan wel dat dergelijke betwistingen noodzakelijkerwijze in de weg staan aan de afgifte van die verklaring. Die rechter merkt nog op dat die vraag onderwerp van debat is in het Duitse recht.

24 Ten tweede blijkt uit de toelichting van de verwijzende rechter dat de procesvertegenwoordiger van de overlevende echtgenote voornemens is om een verzoek om een verklaring van erfrecht als bedoeld in § 352e FamFG in te dienen indien het hoofdgeding wordt opgeschort. In dat geval zullen de door de zoon en de kleinkinderen opgeworpen betwistingen in die andere procedure moeten worden onderzocht op grond van het nationale recht. In dat verband vraagt die rechter zich af of artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012 aldus moet worden uitgelegd dat betwistingen die worden verworpen in een andere procedure dan die tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring, zoals de procedure inzake de verklaring van erfrecht, niettemin in de weg staan aan de afgifte van een Europese erfrechtverklaring.

25 Ten derde is de verwijzende rechter van oordeel dat de zaak – ook zonder formeel onderzoek – in staat van wijzen is, aangezien de betwistingen van de zoon en de kleinkinderen van de erflater in het hoofdgeding ongegrond zijn. Die rechter vraagt zich af of dergelijke onvoldoende onderbouwde betwistingen ook onder artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012 vallen en dus in de weg kunnen staan aan de afgifte van de Europese erfrechtverklaring. In deze context noemt die rechter ook de mogelijkheid van onrechtmatige betwistingen.

26 Ten vierde stelt zich, ingeval de verwijzende rechter de tijdens de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring opgeworpen betwistingen mag onderzoeken, de vraag of en op welke manier de verwerping van die betwistingen moet worden vermeld. De procedureregels van verordening nr. 650/2012 bepalen niet dat de afgifte van de Europese erfrechtverklaring vergezeld moet gaan van een beslissing. Voorts benadrukt de verwijzende rechter dat het in artikel 1, lid 5, van uitvoeringsverordening nr. 1329/2014 bedoelde formulier dat moet worden gebruikt voor de afgifte van een Europese erfrechtverklaring en dat is opgenomen in bijlage 5 bij die verordening, de verklaring bevat volgens welke „[d]e autoriteit verklaart dat zij al het nodige heeft gedaan om de rechthebbenden op de hoogte te brengen van de aanvraag voor een erfrechtverklaring en dat op het tijdstip van opstelling van de verklaring geen van de elementen daarin door de rechthebbenden werd betwist”.

27 In die omstandigheden heeft het Amtsgericht Lörrach de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over het volgende vragen:

„1) Moet artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van [verordening nr. 650/2012] aldus worden uitgelegd dat deze bepaling ook betrekking heeft op [betwistingen] die in de procedure tot afgifte van de Europese erfrechtverklaring zelf zijn aangevoerd, en dat de rechter deze niet mag onderzoeken, en dat zij bijgevolg niet alleen betrekking heeft op [betwistingen] die in een andere procedure zijn aangevoerd?

2) Indien de [eerste vraag] bevestigend wordt beantwoord: moet artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van [verordening nr. 650/2012] aldus worden uitgelegd dat een Europese erfrechtverklaring ook niet kan worden afgegeven wanneer in de procedure tot afgifte van de Europese erfrechtverklaring [betwistingen] zijn aangevoerd die echter reeds in de procedure tot afgifte van de verklaring van erfrecht naar Duits recht zijn onderzocht?

3) Indien de [eerste vraag] bevestigend wordt beantwoord: moet artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), [van verordening nr. 650/2012] aldus worden uitgelegd dat alle [betwistingen] bedoeld zijn, zelfs als deze niet voldoende onderbouwd zijn en dienaangaande geen formeel bewijs hoeft te worden vergaard?

4) Indien de [eerste vraag] ontkennend wordt beantwoord: in welke vorm moet de rechter de redenen aangeven op grond waarvan hij de [betwistingen] heeft verworpen en de Europese erfrechtverklaring heeft afgegeven?"

Ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing

28 De Spaanse regering betwist de ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing. Hoewel die regering erkent dat de verwijzende rechter de hoedanigheid van „rechterlijke instantie" in de zin van artikel 267 VWEU heeft, is zij niettemin van mening dat de activiteit bestaande in de afgifte van een Europese erfrechtverklaring, zoals die is geregeld in verordening nr. 650/2012, niet gelijkstaat met de uitoefening van een rechterlijke functie.

29 Die regering betoogt om te beginnen dat het feit dat de afgifte van een Europese erfrechtverklaring kan worden toevertrouwd aan een rechterlijke instantie of een andere bevoegde autoriteit, een aanwijzing vormt voor de administratieve aard van die activiteit. Voorts is de procedure voor de afgifte van deze verklaring niet bedoeld om litigieuze kwesties tussen de potentiële begunstigden van de nalatenschap te onderzoeken en op te lossen. Ten slotte heeft de Europese erfrechtverklaring niet de bindende werking die eigen is aan een rechterlijke beslissing en is zij slechts informatief van aard.

30 Uit vaste rechtspraak blijkt dat de nationale rechter enkel bevoegd is tot verwijzing naar het Hof indien bij hem een geding aanhangig is gemaakt en hij uitspraak moet doen in het kader van een procedure die moet leiden tot een rechterlijke beslissing (arresten van 28 februari 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, punt 34, en 3 mei 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punt 42).

31 De bevoegdheid van een instantie om zich tot het Hof te wenden moet dus zowel aan structurele als aan functionele criteria worden getoetst. Een nationale instantie kan in dit verband als „rechterlijke instantie" in de zin van artikel 267 VWEU worden aangemerkt wanneer zij een rechterlijke functie uitoefent. Die kwalificatie is echter niet mogelijk wanneer zij andere, met name administratieve taken uitoefent (arrest van 3 mei 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punt 43).

32 Om vast te stellen of een nationaal orgaan, dat krachtens de wet functies van verschillende aard uitoefent, als „rechterlijke instantie" in de zin van artikel 267 VWEU moet worden aangemerkt, dient derhalve te worden nagegaan wat de specifieke aard is van de functie die het uitoefent in de bijzondere normatieve context waarin het zich tot het Hof wendt (arrest van 3 mei 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punt 44).

33 In casu blijkt uit de toelichting van de verwijzende rechter dat hij zich afvraagt welke bevoegdheden hem zijn toegekend in het specifieke kader van de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring zoals die is geregeld in hoofdstuk VI van verordening nr. 650/2012.

34 Uit die toelichting volgt ook dat de zoon en de kleinkinderen van de erflater in de loop van het hoofdgeding meerdere betwistingen hebben aangevoerd om de afgifte te verhinderen van de Europese erfrechtverklaring die de overlevende echtgenote van de erflater had aangevraagd. De verwijzende rechter vraagt zich af welke gevolgen aan het bestaan van deze betwistingen moeten worden verbonden.

35 In dat verband legt die rechter uit dat hij krachtens zijn nationale recht bevoegd is om over dergelijke betwistingen te beslissen, met name wanneer zij worden opgeworpen bij de afgifte van een verklaring van erfrecht. Hij vraagt zich dan ook af of hij over die betwistingen ook een beslissing kan nemen wanneer zij zich voordoen in het kader van een procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring, die is onderworpen aan de regeling van hoofdstuk VI van verordening nr. 650/2012.

36 Met de eerste drie vragen die hij aan het Hof heeft voorgelegd, wenst de verwijzende rechter met name te vernemen of deze verordening als zodanig de autoriteit waarbij een aanvraag voor een Europese erfrechtverklaring is ingediend, de bevoegdheid verleent om geschillen te beslechten die voortvloeien uit in de loop van de procedure tot afgifte van die verklaring geformuleerde betwistingen. In voorkomend geval wenst die rechter met zijn vierde vraag te vernemen hoe die autoriteit de redenen moet aangeven op grond waarvan hij de betwistingen heeft verworpen en de Europese erfrechtverklaring heeft afgegeven.

37 Uit het voorgaande volgt dat de door de verwijzende rechter gevraagde uitlegging van verordening nr. 650/2012 ertoe strekt te beoordelen of hij in het specifieke kader van de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring een rechterlijke functie uitoefent in de zin van de in punt 31 van het onderhavige arrest in herinnering gebrachte rechtspraak. Aangezien de hoedanigheid van „rechterlijke instantie" in de zin van artikel 267 VWEU een ontvankelijkheidsvoorwaarde vormt voor een verzoek om een prejudiciële beslissing (zie in die zin arrest van 9 juli 2020, Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, punt 42), is een dergelijke uitlegging noodzakelijk om uitspraak te kunnen doen over de ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing.

38 Volgens artikel 67, lid 1, eerste alinea, van verordening nr. 650/2012 geeft de autoriteit van afgifte de Europese erfrechtverklaring af zodra de te staven gegevens volgens het op de erfopvolging toepasselijke recht of volgens een ander, specifiek toepasselijk recht vaststaan. Overeenkomstig artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), geeft de autoriteit van afgifte deze verklaring in het bijzonder niet af „indien de te staven gegevens worden betwist".

39 Voor de uitlegging van een Unierechtelijke bepaling moet niet alleen rekening worden gehouden met de bewoordingen ervan, maar ook met de context en de doelstellingen die worden nagestreefd met de regeling waarvan zij deel uitmaakt (arrest van 12 oktober 2023, KBC Verzekeringen, C-286/22, EU:C:2023:767, punt 32).

40 Wat in de eerste plaats de bewoordingen van artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012 betreft, moet worden opgemerkt dat deze bepaling zonder onderscheid ziet op elke situatie waarin de te staven gegevens worden „betwist". Het lijkt er dus op dat die bepaling verwijst naar elke betwisting, ongeacht of die in de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring of in een andere procedure is opgeworpen.

41 In dit verband moet ook worden opgemerkt dat geen van de taalversies van artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012 formeel vereist dat de te staven gegevens zijn betwist in het kader van een andere procedure dan die welke betrekking heeft op de afgifte van

de Europese erfrechtverklaring. Dit blijkt onder meer uit de Duitse versie („wenn Einwände gegen den zu bescheinigenden Sachverhalt anhängig sind"), de Spaanse („si los extremos que se han de certificar son objeto de oposición"), de Engelse („if the elements to be certified are being challenged"), de Franse („si les éléments à certifier sont contestés"), de Italiaanse („gli elementi da certificare sono oggetto di contestazione"), de Litouwse („jei ginčijami patvirtintini faktai"), en de Zweedse versie („om ett klagomål har riktats mot de uppgifter som ska styrkas").

42 Hieruit volgt dat een betwisting van de te staven gegevens in de loop van de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring in beginsel in de weg moet staan aan de afgifte van die verklaring.

43 Wat in de tweede plaats de context van artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012 betreft, zij er ten eerste aan herinnerd dat de autoriteit van afgifte volgens artikel 67, lid 1, eerste alinea, de verklaring onverwijld afgeeft „[z]odra de te staven gegevens […] vaststaan".

44 Daaruit kan a contrario worden afgeleid dat de autoriteit van afgifte moet weigeren die verklaring af te geven wanneer de te staven gegevens niet kunnen worden geacht „vast te staan", met name naar aanleiding van betwistingen tijdens de procedure tot afgifte van die verklaring.

45 Ten tweede is de autoriteit van afgifte op grond van artikel 66, lid 1, van verordening nr. 650/2012 verplicht om de door de aanvrager verstrekte gegevens, verklaringen, stukken en andere bewijzen te verifiëren.

46 Voorts moet de autoriteit van afgifte volgens artikel 66, lid 4, van die verordening al het nodige doen om de rechthebbenden op de hoogte te brengen van de aanvraag voor een erfrechtverklaring. Met het oog op het vaststellen van de te staven gegevens hoort die autoriteit voor zover nodig ook iedere betrokkene en iedere executeur-testamentair of beheerder en richt zij een openbare oproep tot andere mogelijke rechthebbenden om hun rechten te doen gelden.

47 Door te voorzien in die verplichtingen om de betrokkenen te horen en te informeren, heeft de Uniewetgever noodzakelijkerwijs de mogelijkheid voor ogen gehad dat tijdens het onderzoek van de aanvraag van een Europese erfrechtverklaring betwistingen worden opgeworpen die in voorkomend geval in de weg staan aan de afgifte van die verklaring.

48 Bijgevolg bevestigt ook de inhoud van de onderzoeksverplichting van artikel 66 van verordening nr. 650/2012 – in het bijzonder lid 4 van dat artikel 66 – de in punt 42 van het onderhavige arrest gegeven uitlegging.

49 Ten derde vindt deze uitlegging steun in de inhoud van formulier V in bijlage 5 bij uitvoeringsverordening nr. 1329/2014. Overeenkomstig artikel 67, lid 1, eerste alinea, van verordening nr. 650/2012 moet de autoriteit van afgifte dit formulier gebruiken om de Europese erfrechtverklaring af te geven (zie in die zin arrest van 9 maart 2023, Registrų centras C-354/21, EU:C:2023:184, punt 46). Dat formulier bevat op de laatste bladzijde een verklaring waarmee de autoriteit van afgifte verklaart dat „op het tijdstip van opstelling van de verklaring geen van de elementen daarin door de rechthebbenden werd betwist".

50 In de derde plaats vindt deze uitlegging ook steun in de doelstellingen van verordening nr. 650/2012, die er blijkens de overwegingen 7 en 8 ervan toe strekt om erfgenamen en legatarissen en andere personen die de erflater na staan en schuldeisers van de nalatenschap te helpen hun rechten te doen gelden in het kader van een erfopvolging met grensoverschrijdende

gevolgen, en burgers van de Unie in staat te stellen hun erfopvolging voor te bereiden (arrest van 9 maart 2023, Registrų centras C-354/21, EU:C:2023:184, punt 41 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

51 Uit overweging 67 van die verordening volgt dat de Europese erfrechtverklaring is ingevoerd om het voor erfgenamen, legatarissen, executeurs-testamentair en beheerders van de nalatenschap mogelijk te maken om eenvoudig hun rechtspositie en/of rechten en bevoegdheden aan te tonen in een andere lidstaat, bijvoorbeeld een lidstaat waar zich goederen van de nalatenschap bevinden, zodat de erfopvolgingen met grensoverschrijdende gevolgen in de Unie snel, soepel en efficiënt kunnen worden behandeld.

52 Tevens zij eraan herinnerd, zoals in overweging 71 van die verordening wordt bevestigd, dat de Europese erfrechtverklaring rechtsgevolgen heeft in alle lidstaten, zonder dat daarvoor enige procedure hoeft te worden gevolgd, en dat die verklaring moet worden geacht nauwkeurig aan te geven welke elementen zijn vastgesteld krachtens het op de erfopvolging toepasselijke recht of krachtens een ander rechtsstelsel dat van toepassing is op bepaalde elementen, alsmede de hoedanigheid en de rechten aan te geven van de personen die overeenkomstig artikel 69, leden 1 en 2, van verordening nr. 650/2012 zijn aangewezen als erfgenamen, legatarissen, executeurs-testamentair of beheerders van de nalatenschap (zie in die zin arrest van 1 juli 2021, Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank, C-301/20, EU:C:2021:528, punt 23).

53 In deze context zou een uitlegging van artikel 67, lid 1, van verordening nr. 650/2012 die de afgifte en het gebruik van een Europese erfrechtverklaring toelaat wanneer de te staven gegevens worden betwist, aanleiding kunnen geven tot geschillen over de rechtshandelingen waarvoor de erfrechtverklaring als bewijs wordt gebruikt, en aldus in strijd zijn met de doelstelling om de afwikkeling van erfopvolging met grensoverschrijdende gevolgen te vergemakkelijken.

54 Hieruit volgt dat de doelstelling die aan de grondslag lag van de invoering van de Europese erfrechtverklaring, namelijk het vergemakkelijken van de afwikkeling van erfopvolgingen met grensoverschrijdende gevolgen, ook steun biedt voor de uitlegging van artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012 volgens welke dat die verklaring niet kan worden afgegeven in geval van betwistingen tijdens de afgifteprocedure waaruit blijkt dat de te staven gegevens niet als vaststaand kunnen worden beschouwd.

55 Het feit dat de autoriteit van afgifte niet bevoegd is om te oordelen over betwistingen in het kader van de procedure tot afgifte van de Europese erfrechtverklaring, staat er evenwel niet aan in de weg dat die autoriteit vaststelt dat een bij haar opgeworpen betwisting reeds is beslecht bij een definitieve rechterlijke beslissing die gezag van gewijsde heeft. In dit verband blijkt uit de toelichting van de verwijzende rechter dat hij zich afvraagt of die bepaling aldus moet worden uitgelegd dat elke betwisting noodzakelijkerwijs in de weg staat aan de afgifte van de Europese erfrechtverklaring, dan wel of verordening nr. 650/2012 de autoriteit van afgifte de bevoegdheid verleent om een ongegronde of niet-onderbouwde betwisting te onderzoeken en te verwerpen en, in voorkomend geval, de erfrechtverklaring af te geven ondanks het bestaan van een dergelijke betwisting.

56 Wat de betwistingen betreft die reeds in het kader van een andere procedure zijn onderzocht en waarop de tweede vraag betrekking heeft, blijkt uit het verzoek om een prejudiciële beslissing dat de verwijzende rechter meer in het bijzonder doelt op het geval waarin de tijdens de procedure tot

afgifte van een Europese erfrechtverklaring opgeworpen betwistingen reeds in een andere procedure zijn verworpen. Die rechter vraagt zich in wezen af of de autoriteit van afgifte in dat geval bevoegd is om die verklaring af te geven ondanks de formele aanwezigheid van betwistingen.

57 Om te beginnen moet worden opgemerkt dat een dergelijk geval niet uitdrukkelijk wordt geregeld door artikel 67, lid 1, van verordening nr. 650/2012. In het bijzonder heeft artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder b), van deze verordening betrekking op het geval waarin een beslissing die in het kader van een andere procedure is gegeven en die de te staven gegevens betreft, zich verzet tegen de afgifte van de gevraagde verklaring.

58 Het begrip „betwisting” in de zin van artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van die verordening moet echter noodzakelijkerwijs aldus worden uitgelegd dat het niet ziet op betwistingen die reeds zijn verworpen bij een definitieve beslissing van een rechterlijke autoriteit die uitspraak doet in het kader van een gerechtelijke procedure. Anders zou immers elke betwisting onbeperkt in de weg kunnen staan aan de afgifte van de Europese erfrechtverklaring, ook al is die betwisting reeds definitief onderzocht en afgewezen in het kader van een gerechtelijke procedure, ongeacht of die procedure de procedure van artikel 72 van deze verordening betreffende de rechtsmiddelen tegen een besluit inzake de afgifte van een Europese erfrechtverklaring is, dan wel uitsluitend door het nationale recht wordt beheerst.

59 In deze context vloeit het vereiste van een definitieve beslissing – zoals de Europese Commissie terecht heeft aangevoerd – voort uit de noodzaak om de betrouwbaarheid van de Europese erfrechtverklaring te waarborgen overeenkomstig de in de punten 50 en 51 van het onderhavige arrest in herinnering gebrachte doelstellingen. Zou die verklaring worden afgegeven terwijl er nog een procedure inzake betwistingen over de te staven gegevens loopt, dan zou dit noodzakelijkerwijs het risico meebrengen dat de inhoud van die verklaring wordt tegengesproken door een later in het kader van die procedure gegeven beslissing.

60 Bijgevolg is het pas wanneer de beslissing tot verwerping van een betwisting in het kader van een andere procedure dan die tot afgifte van de Europese erfrechtverklaring definitief wordt, dat die betwisting niet langer in de weg staat aan de afgifte van die verklaring op grond van artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening nr. 650/2012.

61 Bovendien moet worden opgemerkt dat artikel 72 van verordening nr. 650/2012 voorziet in een rechtsmiddel tegen de op grond van artikel 67 van die verordening vastgestelde besluiten van de autoriteit van afgifte, bij een gerechtelijke autoriteit van de lidstaat van de autoriteit van afgifte overeenkomstig het recht van die staat.

62 Hieruit volgt dat elk besluit dat door de autoriteit van afgifte wordt vastgesteld aan het einde van de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring overeenkomstig artikel 67, lid 1, van die verordening logischerwijs niet definitief is. Zou een dergelijke verklaring worden afgegeven ondanks het bestaan van betwistingen die de autoriteit van afgifte als ongegrond of niet onderbouwd heeft verworpen, dan zou er dus noodzakelijkerwijs een risico bestaan dat vergelijkbaar is met het in punt 59 van het onderhavige arrest vastgestelde risico, namelijk dat de inhoud van die verklaring in twijfel wordt getrokken door een later in het kader van de procedure van artikel 72 van die verordening gegeven beslissing.

63 Bijgevolg vereist de noodzaak om de betrouwbaarheid van de Europese erfrechtverklaring te waarborgen overeenkomstig de in de punten 53 en 54 van het onderhavige arrest in herinnering gebrachte doelstellingen, dat artikel 67, lid 1, tweede alinea, onder a), van verordening

nr. 650/2012 aldus wordt uitgelegd dat elke betwisting die tijdens de procedure tot afgifte van een Europese erfrechtverklaring wordt opgeworpen, ook al lijkt deze ongegrond of niet-onderbouwd te zijn, in de weg staat aan de afgifte van die verklaring, met uitzondering van betwistingen die definitief zijn verworpen in het kader van een andere procedure, zoals in punt 61 van het onderhavige arrest is aangegeven.

64 Om het vertrouwen van de burgers van de Unie in de Europese erfrechtverklaring veilig te stellen, is het namelijk absoluut noodzakelijk dat dit instrument, dat de in artikel 63, lid 2, van verordening nr. 650/2012 vastgestelde bewijskracht heeft en de met name in artikel 69, leden 2 en 3, van deze verordening genoemde gevolgen heeft, slechts wordt afgegeven indien de te staven gegevens niet worden betwist.

65 Indien wel van een dergelijke betwisting sprake is, moet de autoriteit van afgifte, die niet bevoegd is om daarover te beslissen, de afgifte van de gevraagde Europese erfrechtverklaring weigeren, met dien verstande dat tegen deze weigering bezwaar kan worden aangetekend overeenkomstig artikel 72 van verordening nr. 650/2012. De gerechtelijke autoriteit waarbij een dergelijk bezwaar wordt ingediend, kan in voorkomend geval de gegrondheid onderzoeken van de betwistingen die de afgifte van de erfrechtverklaring hebben verhinderd.

66 Gelet op een en ander moet worden vastgesteld dat de verwijzende rechter door als autoriteit van afgifte van de Europese erfrechtverklaring besluiten vast te stellen op grond van artikel 67, lid 1, van verordening nr. 650/2012, geen rechterlijke functie uitoefent en dus niet bevoegd is om zich krachtens artikel 267 VWEU tot het Hof te wenden.

67 Het verzoek om een prejudiciële beslissing is dan ook niet-ontvankelijk.

Kosten

68 Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de verwijzende rechter over de kosten heeft te beslissen. De door anderen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakte kosten komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Het Hof (Vijfde kamer) verklaart voor recht:

Het bij beslissing van 21 maart 2023 ingediende verzoek om een prejudiciële beslissing van het Amtsgericht Lörrach (rechter in eerste aanleg Lörrach, Duitsland) is niet-ontvankelijk.

ondertekeningen